

**80-та РІЧНИЦЯ ВИЗВОЛЕННЯ м. КРИВОГО РОГУ
ВІД НАЦИСТСЬКИХ ЗАГАРБНИКІВ**

80-та річниця визволення м. Кривого Рогу від нацистських загарбників є досить вагомою історичною подією в житті нашого міста та, без перебільшення, всієї України. Початок та перебіг радянсько-німецької війни, швидкий крах Червоної армії на початку війни дозволив німцям швидко захопити Україну. Вже 14 серпня 1941 року німецькі війська 14 механізованого корпусу вермахту захопили Кривий Ріг.

Боїв за місто як таких не було: радянські війська відступали під натиском ворога. Перші бої за визволення Кривого Рогу почалися у жовтні 1943 року. Командування планувало визволити Кривий Ріг восени, але цього не вдалося зробити: сили були нерівними. До 23-го жовтня визволили декілька селищ поблизу Кривого Рогу.

Вранці 24 жовтня 1943 р. після артилерійської підготовки підрозділи 18-го танкового корпусу з десантом піхоти почали штурм Старої частини міста. Це був славнозвісний танковий рейд. На згадку цих подій - Пам'ятний знак на стінах Червоного гірничого корпусу університету. 30 жовтня гітлерівці нанесли масивний контр-удар, задіявши 800 танків. Остаточний контрнаступ був зупинений 3 листопада 1943 р. Мета радянського командування - блискавично розгромити німецькі війська в нижній течії Дніпра і зайняти Криворізький залізрудний і Нікопольський марганцевий басейн – не була досягнута. Основне пояснення цьому - потужний опір ворога, який намагався утримати за будь-яку ціну стратегічно важливі для Німеччини воєнно-економічні регіони. Обидві сторони готувались до вирішальної битви, яка була попереду.

Нацисти оточили місто декількома оборонними рубежами і мінними полями. На околицях міста і рудниках створювались допоміжні вогневі рубежі. Кожен населений пункт, висота перетворювались у сильні опорні пункти. Протягом 3-5 грудня 1943 року йшли запеклі бої за Курган-могили Баба, заввишки як дев'ятиповерховий будинок: звідти можна було продивлятися оборону на 30 кілометрів у різні сторони. Радянським військовим вдалося відбити важливий стратегічний об'єкт. Ширина фронту була 280 кілометрів, глибина - 120 кілометрів. Швидкість наступу радянських військових була 4 кілометри на добу. Наступу заважав не лише німецький опір, а і страшне бездоріжжя, солдатам і місцевому населенню боєприпаси доводилося нести на собі.

Протягом листопада – грудня 1943 р. ворог декілька разів намагався прорвати лінію фронту і змусити наступаючі війська відступити. У долині р. Інгулець готувалася велика битва за Кривбас. Проти радянських військ діяло 20 гітлерівських дивізій, із яких – 3 танкових і 4 – моторизованих. Кожна точка міста під час визволення перетворювалася на свого роду оборонний об'єкт, особливо цінувалися криворізькі височини. Безпосередньо у Кривому Розі утримували оборону частини 5-ти піхотних та 2-х танкових дивізій 6-ї польової армії вермахту. Труднощі просування посилювала і негода. Жахливе бездоріжжя, багнюка, у якій буксували навіть трактори і тягачі, заважали пресуватися, переслідувати ворога, перекривати шляхи його відступу. Перемагати негоду допомагали місцеві жителі. 5 лютого звільнили Апостолове, через 3 дні - Нікополь. 17 лютого розпочалися безпосередньо бої за Кривий Ріг (37 та 46 армія перейшли у наступ). А 21 лютого 1944 року звільнили залізничну станцію Довгинцеве, Соцмісто, Зелене містечко територію Центрально-Міського району. 22 лютого звільнили історичний центр - площу Визволення та прилеглі території.

22 лютого вважають днем визволення. 23 лютого звільнено МОПР селище Першотравневе, 24 лютого - Змичку, Всебратьське, 25 лютого - Карачуни тощо. Повністю всю територію Кривого Рогу звільнили 8 березня 1944-го року. У звільненні Криворізького залізрудного басейну брали участь партизани, підпільники і місцеве населення. Тоді загинуло більше 30 000 радянських воїнів. 75 000 поранили. Після визволення міста працювало 69 шпиталів. Визволення Кривого Рогу вкрай важливе в дусі традицій боротьби нашого народу та як приклад перемоги над агресором.